

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

Духът прави силата

КУРСОВА РАБОТА

НА ТЕМА:

**Развитие на сектор търговия на дребно в
българската икономика в условията на глобална
финансова криза в периода 2008-2015**

Изготвил:

Проверил:

София, 2016

УВОД

В конкурентна среда икономическите агенти на обмена са под систематичен натиск да се адаптират към промените на локалната и глобалната пазарна среда. В търговския отрасъл протичат множество процеси, съпровождащи глобализацията като трансформация, адаптация и трансфер на нови знания и търговски технологии. В условията на интернационализация на бизнеса, се променят предпоставките и изискванията за извършване на търговската услуга. На пазара се появяват редица нови местни и чуждестранни търговски фирми, с нови формати, предлагащи нови стоки и услуги, с усъвършенствано обслужване, техника и нови търговски методи и инструменти. Потребителите имат все по-нарастващ достъп и осигуреност с информация за стоките и могат да вземат решенията си за покупка по много критерии. За да оцелеят в условията на повишената конкуренция, българските компании е необходимо да се противопоставят с алтернативни стратегии, базираци се на иновативни предимства, за да привлекат интереса на клиентите и да стимулират тяхната лоялност.

Курсовата работа има за цел да изследва някои тенденции в развитието на сектор „Търговия на дребно“ в условията на криза в България. За тази цел ще бъдат открити, съвременните тенденции в развитието на търговията в национален план. Основен предмет на търговската дейност на дребно е реализацията на потребителски стоки и оказване на услуги с материален характер непосредствено на населението, отделни домакинства и за колективно потребление. Чрез нея се задоволяват около 70% – 80% от потребностите на населението, поради което развитието на продажбите на дребно характеризира в значителна степен личното потребление. В него се извършва обръщението на стоките, които сменят своята форма на собственост и преминават през каналите за дистрибуция в сферата на потреблението. Този сектор е много важен и за

паричното обръщение, тъй като населението използва голяма част от доходите си за покупка на стоки и услуги, които използва за лично и домакинско потребление. През последните години нараства броя на търговците на дребно и това променя профила на сектора¹.

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕКТОРА В ЕВРОПА И МЯСТО НА БЪЛГАРИЯ

В Европейския съюз през 2015г. има 3,6 млн. търговски предприятия (16,8% от всички предприятия от нефинансовия сектор на икономиката), в които са заети 18,6 млн. души (14,0% от работната сила в посочения сектор). Годишният оборот в търговията на дребно е на стойност 100 млрд. EUR, което се равнява на 10,9% от общата сума за нефинансовия сектор на икономиката. Наблюдава се увеличение в сравнение с 2014г., през която същата величина има стойност 7,9%. Данните показват, че на пазара функционират множество малки предприятия с относително висок стокооборот, които имат ниска добавена стойност. Секторът на услугите за продажба на едро и дребно¹³ е един от най-важните в икономиката на ЕС. През 2014г. на него се пада дял от 11% от БВП и 29% от европейските МСП. В този сектор са заети почти 33 милиона души и се предлагат възможности за работа на млади хора, жени и хора с по-ниско ниво на квалификация. Въпреки това съществуват определени пречки, които все още възпрепятстват гладкото функциониране на трансграничното снабдяване, достъпа на потребителите до международни услуги за продажба на дребно и възможността за навлизане на пазара за търговците на дребно. За преодоляване на посочените проблеми е създаден Европейския план за действие в областта на търговията на дребно, в който са предвидени следните пет основни приоритета:

¹ <http://www.competencemap.bg/>

- Увеличаване на правата на потребителите чрез по-добро осведомяване;
- Подобряване на достъпа до услуги за продажба на дребно чрез насърчаване на обмена на добри практики между държавите членки във връзка с планирането на търговията и териториалното устройство;
- По-лоялни и устойчиви търговски отношения по веригата за доставки на хранителни и нехранителни стоки;
- Осигуряване на по-добра връзка между търговията на дребно и иновациите;
- Създаване на по-добра работна среда, например чрез по-добро съчетаване на нуждите на работодателите и квалификацията на служителите.

Данните по-долу са предоставени съгласно статистическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност, (NACE Rev.2, Евростат). Индексът на търговия на дребно е индикатор на бизнес цикъла, който показва месечната активност на сектора в стойност и обем. Това е краткосрочен индикатор за крайното домакинско търсене.

Таблица 1 Индекс на търговия на дребно (2008-2015)

GEO/TIME	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
European Union (28 countries)	104,20	101,08	100,00	100,23	100,07	99,21	99,71	100,82
European Union (27 countries)	104,11	101,03	100,00	100,24	100,10	99,24	99,75	100,88
European Union (15)	103,62	100,82	100,00	100,30	100,11	99,44	99,90	100,95